การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์: ทักษะที่จำเป็นของพยาบาลยุคไทยแลนด์ 4.0

วิลาวัณย์ พิเชียรเสถียร[1] พ.ด,อพย.(การพยาบาลผู้ป่วยโรคติดเชื้อและการควบคุมการติดเชื้อ)

บทคัดย่อ: การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับพยาบาลยุคไทยแลนด์ 4.0 เพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัยและมีการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นทักษะที่จำเป็นของพยาบาลวิชาชีพในการสืบค้นสารสนเทศที่ได้มีการบันทึกและเผยแพร่ไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ปัจจุบันการสืบค้นทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ช่วยให้ง่ายและสะดวกขึ้นในการค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้สืบค้นจะต้องเรียนรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นในการสืบค้น โดยต้องทำความรู้จักและเรียนรู้การใช้คำสำคัญในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการและกลยุทธ์ช่วยในการสืบค้นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน ดังนั้นพยาบาลจึงจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถในการสืบค้นข้อมูล ซึ่งจะนำไปสู่การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาลมากขึ้น

วารสารการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ไทย 2561; 5(1): 136-148

คำสำคัญ: การสืบค้น หลักฐานเชิงประจักษ์ ทักษะสำคัญ พยาบาลวิชาชีพ

[1] *รองศาสตราจารย์, นักวิชาการอิสระ E-mail: wiawan84@gmail.com*

บทนำ

การพยาบาลผู้เจ็บป่วย จำเป็นต้องพัฒนาการปฏิบัติให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปทั้งด้านสุขภาพ สังคม สิ่งแวดล้อมและวิทยาการทางเทคโนโลยีด้านการแพทย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งการดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพมากขึ้น ทำให้มีความคาดหวังสูงต่อการบริการและมีการเรียกร้องปกป้องสิทธิของตนเองในการรับบริการด้านสุขภาพมากขึ้นด้วย ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพจึงจำเป็นต้องให้บริการแก่ผู้ป่วยในสิ่งที่ดีที่สุด การปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่สุดนั้นต้องได้ข้อมูลมาจากการพิสูจน์จากการวิจัยแล้วว่าก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี นั่นคือ การปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based practice: EBP)[1] ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วโลกแล้วว่า การปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นการพัฒนาคุณภาพการให้บริการทางสุขภาพ ทำให้มีการนำผลงานวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติ เกิดการปรับปรุงคุณภาพงานบริการพยาบาล[2] เกิดผลลัพธ์ของผู้ป่วยดีขึ้น และลดค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ป่วย[3] โดยพบว่า การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยได้รับผลลัพธ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจดีกว่าผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลตามการปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันมา[4] ดังนั้นการปฏิบัติโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์จึงก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อผู้ป่วยมากกว่าการใช้วิธีการเดิม ๆ ที่ปฏิบัติสืบต่อ ๆ กันมา

อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า พยาบาลวิชาชีพ ยังมีการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ในการดูแลผู้ป่วยไม่มากเท่าที่ควร การปฏิบัติการพยาบาลบางส่วน ยังเป็นการปฏิบัติตามสิ่งที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ตามที่คุ้นเคยและอาศัยจากประสบการณ์ในการปฏิบัติมากกว่าจะใช้ความรู้ที่ได้มาจากผลการวิจัยหรือหลักฐานเชิงประจักษ์[5-6] ผลการทบทวนรายงานวิจัย 37 ฉบับในระหว่างปี ค.ศ. 2004 ถึงมกราคม 2015 (พ.ศ.2547-2558) พบว่า แม้พยาบาลวิชาชีพจะคุ้นเคย มีทัศนคติทางบวกและเชื่อในคุณค่าของหลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนาคุณภาพการดูแลและผลลัพธ์ของผู้ป่วย แต่พยาบาลเหล่านั้นก็ยังรับรู้ว่าไม่ได้ใช้หลักฐานที่ดีที่สุดในการปฏิบัติ โดยที่ความรู้และความชำนาญในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ของตนยังไม่เพียงพอ[7] การที่พยาบาลไม่ได้ปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น มีทัศนคติเชิงลบต่องานวิจัยหรือหลักฐานเชิงประจักษ์และขาดศักยภาพในการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ไปสู่การปฏิบัติการพยาบาล[8] ไม่มีเวลา ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสืบค้นข้อมูลและขาดทักษะในการสืบค้น[9-12] เป็นต้น

ข้อมูลการวิจัยทางการแพทย์และสุขภาพที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ บุคลากรสุขภาพรวมทั้งพยาบาลวิชาชีพจึงต้องมีทักษะในการสืบค้นอย่างเป็นระบบ[13] เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและตรงประเด็นอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ข้อมูลที่ต้องการทางคลินิกมักจะเป็นเรื่องที่ซับซ้อนจึงต้องอาศัยความเข้าใจและการเลือกแหล่งการสืบค้นที่เหมาะสมและหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการและมีคุณภาพมากที่สุด การที่มีปริมาณข้อมูลผลิตเผยแพร่ออกมาในปริมาณที่มาก ทำให้ยากต่อการที่บุคลากรทีมสุขภาพจะติดตามข้อมูลได้ทันสมัยเสมอ[14] โดยที่มีการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีการใช้แหล่งข้อมูลทางอินเตอร์เน็ตหรือออนไลน์เพียง 4% ซึ่งน้อยกว่านักศึกษาพยาบาลที่ใช้ถึง 96% โดยพยาบาลวิชาชีพ 76% รู้สึกว่าตนเองไม่มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล[15] การที่พยาบาลขาดทักษะในการสืบค้นนี้ อาจทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่ต้องการหรือได้ข้อมูลจำนวนมากเกินไปที่ใช้ไม่ได้และก่อให้เกิดความวิตกกังวล

ผลจากการทบทวนงานวิจัยอย่างเป็นระบบ ของ Estabrooks และคณะ[16] พบว่า การค้นหาข้อมูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำนายการใช้ผลการวิจัยของพยาบาล สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ Gerrish และคณะ[17] ที่ว่าปัจจัยด้านการมีอุปสรรคหรือไม่มีความสามารถในการค้นหาและทบทวนหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นปัจจัยหนึ่งในห้าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ของพยาบาล โดยที่ผลการศึกษาในการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยด้านอุปสรรคต่อการค้นหาและทบทวนหลักฐานเชิงประจักษ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ของกลุ่มตัวอย่าง[18] และผลการศึกษาของ Retsas[19] พบว่า ปัจจัยหลักที่เป็นอุปสรรคต่อการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ไปสู่การปฏิบัติการของพยาบาล คือ ความสามารถในการเข้าถึงงานวิจัยที่ต้องการสืบค้น ซึ่งควรได้รับการแก้ไขเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับการศึกษาในออสเตรเลีย[20] ก็พบเช่นกันว่า อุปสรรคของการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์โดยบุคลากรสุขภาพ คือ การขาดทักษะในการสืบค้น โดยที่มีผลการสำรวจพยาบาลจิตเวชในฟินแลนด์ ในปี ค.ศ.2004[21] พบว่า ไม่มีพยาบาลวิชาชีพคนใดที่มีทักษะเกี่ยวกับฐานข้อมูลในระดับผู้เชี่ยวชาญ โดยมีถึง 84% ที่ไม่มีทักษะเลย และมีพยาบาลวิชาชีพ เพียง 11% ที่บอกว่าตนมีทักษะในการใช้อินเตอร์เน็ตระดับเชี่ยวชาญ โดยที่ 1 ใน 3 มีทักษะระดับพื้นฐานและ 1 ใน 3 ไม่มีทักษะเลย สอดคล้องกับการสำรวจพยาบาลวิชาชีพในประเทศสิงคโปร์[22] และในอิหร่าน[23] ที่พบว่า พยาบาลใช้เพียงการค้นหาแบบพื้นฐาน (basic search) และพยาบาลส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับการใช้ตัวเชื่อม ตรรกะบูลีน (Boolean operator) ในการสืบค้น นอกจากนี้ยังมีรายงาน พบอุปสรรคในเรื่องการขาดแหล่งทรัพยากรในการสืบค้นหาข้อมูล[8,24] ดังนั้นความชำนาญในเรื่องการสืบค้นข้อมูลจึงเป็นทักษะที่สำคัญของพยาบาลในการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ไปใช้ในการปฏิบัติพยาบาลวิชาชีพ ต้องมีความสามารถในการค้นหาและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่พยาบาลวิชาชีพต้องมีทักษะในการสืบค้นและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเนื่องจากข้อมูลในปัจจุบันมีจำนวนมาก ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพทุกคนจึงควรได้รับการฝึกอบรมความรู้ในการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติม ในบทความนี้ กล่าวถึงแหล่งข้อมูลในการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ กระบวนการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ กลยุทธ์การสืบค้นและการจัดการผลการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ ดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลในการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์

หลักฐานเชิงประจักษ์สามารถสืบค้นได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลที่อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ (electronic databases) เป็นแหล่งที่นิยมกันมากในปัจจุบันเนื่องจากการค้นหาข้อมูลทำได้สะดวกและรวดเร็ว สามารถบันทึกข้อมูลที่ต้องการได้ นอกจากนี้ยังค้นหาข้อมูลได้โดยใช้สื่อสารทางไกลด้วยระบบอินเตอร์เน็ต ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญและใหญ่ที่สุด มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาแทบทุกวินาทีและมีข้อมูลหลากหลายประเภท จึงได้มีการจัดทำเครื่องมือหรือเว็บไซต์ที่อำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลและข่าวสารให้แก่ผู้ใช้อินเตอร์เน็ตจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์ต่าง ๆ ขึ้นมาหรือที่เรียกว่า Search Engine[25] ทำโดยกรอกข้อมูลที่ต้องการค้นหาหรือคำสำคัญ(keyword) เข้าไปที่ช่องค้นหา (search box) แล้วกด “Enter” ข้อมูลที่เราค้นหาก็จะถูกแสดงออกมาอย่างมากมาย เพื่อให้เราเลือกข้อมูลที่ตรงกับ

ความต้องการมากที่สุด สำหรับเว็บไซต์ที่ให้บริการ search engine มีอยู่มากมายหลายเว็บไซต์หรือที่ตั้งเครือข่ายข้อมูลที่เชื่อมโยงติดต่อกันได้ทั่วทุกมุมโลก เช่น Google, Yahoo, Bing เป็นต้น ในการค้นหาข้อมูลแต่ละเว็บไซต์จะต้องทราบชื่อเว็บไซต์ที่เราต้องการหาข้อมูลนั้น ๆ เช่น http://www.google.com, http://www.yahoo.com, http://www.sanook.com เป็นต้น

สำหรับการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ มีแหล่งการสืบค้น ดังนี้

1.1 การสืบค้นด้วยฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดหรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (electronic library)[25] ห้องสมุดประเภทนี้จะแตกต่างจากห้องสมุดทั่วไปเพราะสามารถใช้บริการผ่านทางอินเตอร์เน็ต ค้นหาข้อมูลสะดวก รวดเร็ว โดยสามารถค้นคว้าได้จาก ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) เลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร (ISSN) สำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์ สำหรับห้องสมุดในประเทศไทยสามารถสืบค้นได้จาก Thai Digital Collection (TDC) ที่เว็บไซต์ http://tdc.thailis.or.th/tdc/ ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งของโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (Thai Library Integrated System: ThaiLIS) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีเป้าหมายเพื่อให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม ซึ่งเป็นเอกสารฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยของนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรที่รวบรวมจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ

1.2 การสืบค้นด้วยฐานข้อมูลออนไลน์ (online database) เป็นแหล่งจัดเก็บข้อมูลหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งหรือหลายหัวข้อที่รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง จำนวนข้อมูลในฐานข้อมูลมักมีมากมายนับหมื่นแสน หรือล้านรายการ วิธีการเข้าถึงและค้นหาแต่ละฐานข้อมูล อาจมีความแตกต่างกัน ผู้สืบค้นจึงต้องเรียนรู้วิธีการนี้ด้วย[25-26] ตัวอย่างฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์มีดังนี้[27,30-31]

- MEDLINE เป็นฐานข้อมูลจากห้องสมุดแห่งชาติสหรัฐอเมริกาด้านการแพทย์ (the US National Library of Medicine's®: NLM) ให้ข้อมูลครอบคลุมด้านการดูแลสุขภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสืบค้นได้จากฐานข้อมูล PubMed ที่ค้นหาได้ที่เว็บไซต์ https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/

- CINAHL (The Cumulative Index to Nursing & Allied Health) เป็นฐานข้อมูล ครอบคลุมด้านการพยาบาล ชีวการแพทย์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ การแพทย์ทางเลือก และด้านสุขภาพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเป็นฐานข้อมูลในการสืบค้นหนังสือการดูแลทางสุขภาพ วิทยานิพนธ์ทางการพยาบาล เอกสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่หลังการประชุมสัมนาที่เลือกสรรมาตรฐานการปฏิบัติและโปรแกรมสำเร็จรูป/สื่อโสตทัศนูปกรณ์/หนังสือทางการศึกษา สามารถค้นหาได้ที่เว็บไซต์ www.ebscohost.com/cinahl

- Cochrane Library เป็นฐานข้อมูลที่ครอบคลุมการดูแลสุขภาพทั้งหมดที่ให้ข้อมูลการทบทวนอย่างเป็นระบบจากงานวิจัยเชิงทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุม (randomized control trial, RCT) ซึ่งเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีคุณภาพสูง ค้นหาได้จากเว็บไซต์ของ the Cochrane Collaboration ที่ www.cochrane.org

- TRIP database Plus เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมหลักฐานเชิงประจักษ์บนเว็บไซต์รวมทั้งบทความจากวารสารต้นฉบับที่ on-line เช่น BMJ, JAMA, NEJM เป็นต้น หัวเรื่องครอบคลุมเรื่องมะเร็ง ระบบไหลเวียนโลหิต สุขภาพเด็ก ต่อมไร้ท่อ ทางเดินอาหาร เอชไอวี/เอดส์ โรคติดเชื้อ สุขภาพจิต กล้ามเนื้อ

และกระดูก ระบบประสาท การตั้งครรภ์และคลอดบุตร การดูแลการหายใจและสุขภาพสตรี สามารถค้นหาได้จากเว็บไซต์ http://www.tripdatabase.com

- EMBASE เป็นฐานข้อมูลครอบคลุมด้านเภสัชศาสตร์และชีวการแพทย์ สามารถค้นหาได้จากเว็บไซต์ https://www.embase.com/login

สำหรับวิทยานิพนธ์ทั้งระดับปริญญาโทและเอกมักไม่ได้อยู่ในฐานข้อมูลโดยทั่วไป เช่น MEDLINE หรือ EMBASE ยกเว้น CINAHLที่มีข้อมูลวิทยานิพนธ์ทางการพยาบาลด้วย อย่างไรก็ตามสามารถสืบค้นวิทยานิพนธ์ได้จากแหล่งข้อมูล ดังตัวอย่างต่อไปนี้[28,31]

ตารางที่ 1 ฐานข้อมูล เนื้อหา และเว็บไซต์ ของแหล่งสืบค้นข้อมูลวิทยานิพนธ์

ฐานข้อมูล	เนื้อหา	เว็บไซต์
- ProQuest Dissertation & Theses Database	วิทยานิพนธ์ทั้งระดับปริญญาโทและเอก	www.proquest.co.uk/en-UK/catalogs/databases/detail/pqdt.shtml
- Index to Theses in Great Britain and Ireland	ดัชนีวิทยานิพนธ์ในอังกฤษและไอร์แลนด์	www.theses.com/
- DissOnline	ดัชนีวิทยานิพนธ์ในเยอรมัน	www.dissonline.de/
- OpenThesis (OATD)	วิทยานิพนธ์ทั้งระดับปริญญาโทและเอก	http://www.openthesis.org/
โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย	วิทยานิพนธ์ในประเทศไทย	http://dcms.thailis.or.th/dcms

2. แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร มีเนื้อหาในเรื่องที่ต้องการสืบค้น เช่น ตำรา วารสาร เป็นต้น การค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทนี้ควรค้นหาจากเอกสารที่เป็นต้นฉบับเพื่อความครบถ้านสมบูรณ์ของเนื้อหา[27] นอกจากนี้ยังมีแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารรวบรวมรายชื่องานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน เช่น INDEX MEDICUS, NURSING INDEX, SCIENCE CITATION INDEX เป็นต้น แหล่งข้อมูลเหล่านี้มักอยู่ในรูปของหนังสือที่พิมพ์เผยแพร่อย่างสม่ำเสมอเช่น เป็นรายปี รายเดือน หรือรายสัปดาห์ แต่ข้อมูลที่ได้จากแหล่งเหล่านี้ จะได้เฉพาะชื่อเรื่อง ชื่อผู้นิพนธ์และชื่อวารสารเท่านั้น ผู้สืบค้นต้องนำข้อมูลดังกล่าวไปค้นหาต้นฉบับรายงานที่สมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง

3. แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลสำคัญ คือ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลงานวิจัยหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องและได้เคยมีผู้ศึกษาไว้แล้ว แต่ไม่มีการเผยแพร่[27]

นอกจากนี้ยังมีเอกสารบางประเภทไม่ได้มีการพิมพ์เผยแพร่ (grey literature) ซึ่งหมายถึง เอกสารที่พิมพ์เผยแพร่ในวงจำกัดหรือไม่ได้พิมพ์เผยแพร่ เป็นเอกสารที่ค่อนข้างหาได้ยาก เช่น รายงานการประชุมและสัมมนา รายงานการศึกษา การสำรวจและวิจัย รายงานจากรัฐบาล ธุรกิจหรือสถาบันการศึกษา รายงานการประชุมหรือรายงานหลังการประชุม เอกสารก่อนการตีพิมพ์ (preprints) จดหมายข่าว ปาฐกถา แผนพัฒนา ข้อมูลสถิติต่าง ๆ ผลการวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตามเอกสารที่ไม่ได้พิมพ์เผยแพร่ดังกล่าวสามารถสืบค้นได้จากแหล่งต่าง ๆ ได้ ดังนี้[28,31]

1. ใช้ฐานข้อมูลสำหรับค้นหาเอกสารที่ไม่ตีพิมพ์เช่น EAGLE (the European Association for Grey Literature Exploitation), INIST in France

(Institute for Scientific and Technical Information), The Healthcare Management Information Consortium (HMIC) database, The National Technical Information Service (NTIS), PsycEXTRA เป็นต้น

2. ใช้ฐานข้อมูลเฉพาะสำหรับการจัดประชุม เช่น เอกสารบทคัดย่อการประชุม (Conference abstracts) เช่น Web of science core collection for access to the conference proceedings citation index – science, and conference proceedings citation index – Social Science นอกจากนี้ในฐานข้อมูล PubMed มีแนวทางให้ค้นหาเอกสารที่ตีพิมพ์หลังการประชุม (conference proceedings)

3. ใช้วิธีการค้นหาด้วยมือ (manual searching) จากเอกสารของทางราชการ (government documents) วารสาร รายงานการวิจัย และรายการเอกสารอ้างอิง เนื่องจากรายงานนั้นไม่ได้อยู่ในฐานข้อมูลต่าง ๆ หรืออาจจะกำหนดคำสำคัญในการสืบค้นได้ยาก

4. ใช้วิธีการติดต่อบุคคลเป็นการส่วนตัวหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล เช่น คณะพยาบาลศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นต้น

กระบวนการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ทางอิเล็กทรอนิกส์

การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ทางอิเล็กทรอนิกส์หรือฐานข้อมูลต่าง ๆ จะต้องค้นหาด้วยการกำหนดคำสำคัญ (keywords) กรอกคำที่ต้องการค้นหาเข้าไปที่ช่องค้นหา (search box) แล้วกด “Enter” ข้อมูลที่ค้นหาก็จะแสดงออกมา[27] ซึ่งคำสำคัญเป็นคำที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนเนื้อหาสารสนเทศ โดยมาจากคำที่ปรากฏในส่วนต่าง ๆ ของรายการบรรณานุกรม ไม่ว่าจะเป็นชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง บทคัดย่อ สาระสังเขปหรือตัวเนื้อหาของสารสนเทศนั้น ๆ ย่อเหลือเพียงคำที่แสดงใจความสำคัญของเนื้อเรื่องที่สั้น กะทัดรัดและมีความชัดเจน รวมถึงเป็นคำที่รู้จักกันเป็นสากลสำหรับผู้ค้นหาสารสนเทศ ทั้งนี้คำสำคัญควรจะเป็นคำนาม ซึ่งจัดเป็นประเภทของคำที่ใช้แทนเนื้อหาสารสนเทศประเภทหนึ่ง นอกเหนือจากคำศัพท์สัมพันธ์ (thesaurus) และหัวเรื่อง (subject heading) การกำหนดคำสำคัญที่ใช้เป็นมาตรฐานทั่วไปสามารถค้นหาได้ที่ฐานข้อมูล Medical Subject Heading (MeSH) database ทางเว็บไซต์ https://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh ซึ่งกำหนดเป็นพจนานุกรมศัพท์ทางการแพทย์ที่ถูกใช้เป็นดัชนีการค้นหาข้อมูลทางการแพทย์ในฐานข้อมูลและห้องสมุดหลายแห่ง อย่างไรก็ตามในเรื่องเดียวกันนั้นแต่ละฐานข้อมูลอาจใช้คำสำคัญต่างกัน

ตัวอย่าง การกำหนดคำสืบค้น เริ่มต้นด้วยการเลือกคำที่ปรากฏอยู่ในชื่อเรื่องที่ต้องการสืบค้น เช่น ต้องการค้นหาเรื่อง oral care for preventing ventilator-associated pneumonia in adult patients คำสำคัญจึงกำหนดได้เป็น 4 คำดังนี้: oral care / preventing /ventilator-associated pneumonia / adult patients

การค้นหาด้วยคำสำคัญอย่างง่าย ๆ ทำโดยใช้คำโดด ๆ เพียง 1 คำในการสืบค้นข้อมูล เช่น oral care หรือ preventing หรือ ventilator เป็นต้น ซึ่งเป็นการค้นหาพื้นฐาน (basic search) วิธีการนี้จะค้นทุกเขตข้อมูล ผลลัพธ์ของการสืบค้นจะได้ข้อมูลในปริมาณมากและกว้าง อย่างไรก็ตามการสืบค้นด้วยคำสำคัญนั้นผู้ใช้สามารถระบุคำสืบค้นได้มากกว่า 1 คำ ด้วยการค้นหาขั้นสูง (advanced search) ซึ่งเป็นการค้นหาที่ซับซ้อนมากกว่าแบบพื้นฐาน มีเทคนิคหรือรูปแบบการค้นที่จะช่วยให้ผู้ค้นสามารถจำกัดขอบเขตการค้นหาหรือค้นแบบเจาะจงได้มากขึ้น วิธีการนี้จะได้ปริมาณผลลัพธ์ของการสืบค้นไม่มากและแคบกว่า

แบบพื้นฐานเพื่อให้สามารถค้นหาข้อมูลที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยใช้การสร้างเงื่อนไขเพื่อการสืบค้นด้วยตัวเชื่อมตรรกะบูลีน (Boolean operator) เพื่อจำกัดขอบเขตการค้นหาให้เฉพาะเจาะจงมากขึ้น[27-28, 30-31] ได้แก่ and, or, not ซึ่งมีความหมายดังนี้

"AND" ใช้เพื่อให้ค้นหาคำทุกคำ เป็นการกำหนดการสืบค้นให้แคบลง เช่น preventing and ventilator-associated pneumonia ข้อมูลที่ได้จะมีทั้งคำว่า preventing และ ventilator-associated pneumonia ปรากฏอยู่ในเอกสาร หากเพิ่มคำมากขึ้นจะทำให้การสืบค้นแคบลงมากขึ้นเช่น เพิ่มเป็น Oral care and preventing and ventilator-associated pneumonia and adult patients ข้อมูลที่ได้จะมีเฉพาะเรื่องที่มีคำทั้ง 4 คำนี้เท่านั้น

"OR" ใช้เมื่อต้องการค้นหน้าเอกสารที่มีคำใดคำหนึ่งปรากฏหรือใช้กับคำค้นที่มีความหมายเหมือนกันแต่เขียนแตกต่างกันหรือคำค้นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เช่น Ventilator-associated pneumonia or VAP ข้อมูลที่ได้จะมีคำว่า Ventilator-associated pneumonia หรือ VAP คำใดคำหนึ่งปรากฏอยู่ในเอกสาร

"NOT" ใช้เมื่อต้องการตัดคำที่ไม่ต้องการให้ค้นออกหรือในกรณีหาคำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงทำให้ผลการสืบค้นแคบลงเช่น adult patient NOT pediatric patient ข้อมูลที่ได้จะมีคำว่า adult patient แต่จะไม่มีคำว่า pediatric patient อยู่ในเอกสาร แต่ให้ระวังในการใช้คำนี้ เช่น เมื่อค้นหาข้อมูลเรื่อง female NOT male การค้นหาจะตัดเอกสารที่มีทั้ง males และ females ออก ซึ่งพบในเอกสารงานวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเพศ

นอกจากนี้การสืบค้นยังสามารถใช้เครื่องหมายช่วยในการสืบค้น (wildcards)[27] ดังนี้

เครื่องหมายดอกจัน * ใช้เพื่อค้นหาคำที่ขึ้นต้นด้วยตัวอักษรที่กำหนด โดยใช้ในการละตัวอักษรตั้งแต่ 0 ตัวอักษรเป็นต้นไป เช่น กำหนดให้ค้นหา restrain* จะได้ข้อมูลที่อาจหมายถึง restrained หรือ restraint หรือ restrainer

เครื่องหมายคำถาม ? ใช้แทนตัวอักษร 1 ตัว เช่น randomi?ed ซึ่งอาจหมายถึง randomised หรือ randomized หรือถ้ากำหนดว่า fib?? จะค้นหา fiber หรือ fibre

เครื่องหมายอัญประกาศ "....." ใช้ในการค้นตรงตามตัวพิมพ์ที่อยู่ใน"....." เช่น "oral care" "hospital-associated infection" เป็นต้น

เครื่องหมายวงเล็บ (.....)ใช้ในการจัดลำดับการสืบค้นก่อนหลัง เช่น oral care AND (normal saline OR chlorhexidine gluconate)

การสืบค้นอาจใช้คำพ้องความหมาย (Synonym) โดยการใช้คำเหมือนที่มีความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงกันเพื่อช่วยให้ค้นหาข้อมูลได้ตรงกับที่ต้องการมากขึ้น เนื่องจากฐานข้อมูลแต่ละฐานอาจใช้คำสำคัญต่างกัน[30] เช่น pressure sore OR decubitus ulcer OR bed sore OR tissue viability หรืออาจใช้คำที่เกี่ยวข้องกัน เช่น 'brain' OR 'head' หรือ ใช้ตัวสะกดหลากหลายเช่น 'tumour' OR 'tumor'

นอกจากนี้ยังอาจกำหนดขอบเขตการสืบค้นให้เฉพาะเจาะจงมากขึ้นโดยเพิ่มข้อกำหนดในเรื่องของภาษา เวลา อายุ เพศ[30] เช่น กำหนดให้ค้นเฉพาะบทความที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษในช่วงปี ค.ศ. 2008 ถึง 2017 เป็นต้น แต่อย่ากำหนดข้อจำกัดนี้มากไปเพราะจะทำให้ไม่ได้ข้อมูลหรือได้ข้อมูลน้อยเกินไป

การสืบค้นยังสามารถเลือกค้นทรัพยากรสารสนเทศได้จากเขตคำค้นต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หัวเรื่อง เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ เลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร และทุกเขตคำค้น โดยคำสำคัญที่ระบุจะปรากฏในทรัพยากรสารสนเทศทุกรายการที่ค้นได้

กลยุทธ์การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์

เพื่อให้การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์มีประสิทธิภาพ ผู้สืบค้นจะต้องทราบว่าตนเองต้องการค้นหาข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับเรื่องใด ประเภทหรือลักษณะข้อมูลหรือการศึกษาแบบใดจะตอบโจทย์ที่ตนกำลังค้นหา นอกจากนี้ยังจะต้องทำความรู้จักแหล่งสารสนเทศและฐานข้อมูลหรือเครื่องมือค้นหาข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ต้องการตลอดจนวิธีการใช้แหล่งข้อมูลเหล่านั้นและวิธีการจัดการผลลัพธ์ เช่น การบันทึก การสั่งพิมพ์ การส่งข้อมูลทาง E-mail การจัดการรายการเอกสารอ้างอิง เป็นต้น[32-34]

การสืบค้นเพื่อให้ได้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ครบถ้วนและถูกต้องมีกลยุทธ์ดังนี้[30,32]

1. แจงปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการสืบค้น โดยการนำปัญหาหรือหัวข้อที่ได้มาแยกแยะเป็นส่วน ๆ ว่าเราต้องการเรื่องอะไรบ้าง ตั้งเป็นคำถามจากคำว่า “PICO” เพื่อช่วยในการกำหนดคำสำคัญในการสืบค้น ดังนี้

P –ใช้สำหรับเรื่องผู้ป่วยหรือปัญหา เช่น โรคหรือสภาวะการณ์ หรือประชากรที่สนใจ

I – ใช้สำหรับเรื่องการจัดการหรือการกระทำ เช่น การรักษา ยา ความเสี่ยง การทดสอบ กลยุทธ์หรือข้อบ่งชี้

C ใช้สำหรับเรื่องการเปรียบเทียบ เช่น การเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ หรือ สิ่งที่ควบคุมในการทดลอง

O ใช้สำหรับเรื่องผลลัพธ์ เช่น ผลที่เกิดขึ้น ผลลัพธ์หรือสิ่งที่ดีขึ้นของสิ่งที่วัดได้จากการจัดกระทำ

ตัวอย่าง การกำหนด “PICO” เช่น หัวข้อที่ต้องการสืบค้นคือ คำถามเรื่อง Does oral care with chlorhexidine gluconate is greater reduce ventilator-associated pneumonia in adult patients than with normal saline? (การทำความสะอาดช่องปากด้วยคลอเฮกซีดีนกลูโคเน็ตป้องกันปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจในผู้ป่วยผู้ใหญ่ได้มากกว่าน้ำเกลือหรือไม่?)

ผลการวิเคราะห์ปัญหาหรือคำถามในตัวอย่าง แยกคำสำคัญออกจากคำถามได้เป็น:

P คือ adult patient (ผู้ป่วยผู้ใหญ่)

I คือ oral care with chlorhexidine gluconate (การทำความสะอาดช่องปากด้วยคลอเฮกซีดีนกลูโคเน็ต)

C คือ oral care with normal saline (การทำความสะอาดช่องปากด้วยน้ำเกลือ)

O คือ ventilator-associated pneumonia (ปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ)

นอกจากนี้ปัญหาที่ต้องการสืบค้นอาจต้องกำหนดข้อคำถามเพื่อพิจารณาในเรื่องของเวลา (**T**ime) เพื่อจำกัดการค้นหา เช่น กำหนดให้ค้นหาเฉพาะช่วงเวลา ปี ค.ศ. 1996 – 2017 เป็นต้น จึงตั้งเพิ่มเป็น “PICOT”[35] อย่างไรก็ตามคำถามการวิจัยทั้งหมดหรือแบบการวิจัยอาจไม่เข้ากับ “PICO” ที่ตั้งไว้ เช่น คำถามเกี่ยวกับสาเหตุ ปัจจัยเสี่ยง ความถี่ของเหตุการณ์ เป็นต้น จึงอาจจำเป็นต้องเพิ่มเติมข้อพิจารณาในเรื่องของชนิดของคำถาม (type of question) ในปัญหาเช่น คำถามเกี่ยวกับการรักษา การวินิจฉัย พยากรณ์โรค สาเหตุ การป้องกัน เป็นต้น หรือต้องพิจารณาจากแบบของการวิจัย (type of research) ที่จะให้คำตอบในเรื่องนั้นได้ดีที่สุด เช่น การทบทวนอย่างเป็นระบบ การวิจัยแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุม (RCT) การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยระยะยาว เป็นต้น ตัวอย่างในหัวข้อที่ต้องการสืบค้นข้างต้นจึงอาจกำหนดให้ค้นเฉพาะงานวิจัยแบบ RCT ดังนั้นในการสืบค้นจึงอาจเพิ่มคำเหล่านี้เข้าไปในคำถามเพื่อการพิจารณาจาก “PICO” เป็น “PICOTT”

2. กำหนดคำในการสืบค้น โดยแปลงคำสำคัญให้เป็นภาษาที่ใช้ในการสืบค้น เช่น แปลงคำสำคัญจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

3. เลือกแหล่งข้อมูลการสืบค้นที่เหมาะสม โดยเริ่มจากการค้นหาข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่พัฒนามาดีแล้วจากหลักฐานเชิงประจักษ์ (well-developed guidelines) หรือข้อสรุปหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence summaries) ซึ่งค้นได้จากเว็บไซต์ได้หลายแหล่ง เช่น JBI ConNect by Joanna Briggs Institute for Evidence Based Nursing and Midwifery (http://www.jbiconnect.org/index.php), Registered Nurse Association of Ontario (RNAO) Nursing Best Practice Guideline (http://www.rnao.org/bestpractices/index.asp) University of Iowa Gerontological Nursing interventions Research Center (http://www.nursing.uiowa.edu/consumers_patients/evidence_besed.htm), UK National Library for Health, US National Guidelines Clearinghouse; Canadian Medical Association; New Zealand Guidelines Group, Australian Government Clinical Best Practice เป็นต้น ถ้าค้นหาแนวปฏิบัติหรือบทสรุปหลักฐานเชิงประจักษ์แล้วไม่มี ให้ค้นหาการทบทวนอย่างเป็นระบบที่ทำมาอย่างถูกต้อง (well-conducted systematic reviews) ซึ่งสามารถค้นได้จากฐานข้อมูลหลายแหล่ง เช่น Cochrane Library, The Joanna Briggs Institute, Bandolier เป็นต้น ถ้าไม่พบการทบทวนอย่างเป็นระบบจึงทำการค้นหาข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นงานวิจัยต้นฉบับที่ค้นได้จากฐานข้อมูลหลายแหล่ง เช่น MEDLINE/Pubmed, EMBASE, CINAHL เป็นต้น และหากยังไม่พบข้อมูลที่ต้องการอีก อาจจะใช้วิธีติดต่อผู้เชี่ยวชาญหรือค้นหาจากรายงานการประชุมต่าง ๆ หรือแหล่งเอกสารที่ไม่ตีพิมพ์

4. สร้างรูปแบบและวิธีการในการสืบค้นได้แก่ การกำหนดว่าจะค้นโดยใช้วิธีการเบื้องต้น (basic search) หรือวิธีการขั้นสูง (advanced search) และจะค้นอย่างไร นอกจากนี้ควรทำการค้นหาข้อมูลทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษและอื่น ๆ (ถ้าทำได้) เพื่อให้ได้เอกสารหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ซึ่งจะให้คำตอบถึงการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ได้ดีกว่าการมีข้อมูลเพียงเล็กน้อย

5. วิเคราะห์และดำเนินการกับผลลัพธ์ที่สืบค้นได้ ดังนี้

5.1 ผลลัพธ์ที่ได้สัมพันธ์หรือตรงประเด็นกับเรื่องที่สืบค้น นั่นคือ ผู้สืบค้นพิจารณาผลลัพธ์ที่ได้รับและพอใจกับผลลัพธ์ที่ได้จากการสืบค้น ให้เลือกเอกสารที่มีเนื้อหาตรงประเด็นกับหัวเรื่องที่สืบค้น แล้วดำเนินการเก็บข้อมูล (save) หรือ พิมพ์ออกมา

5.2 ผลลัพธ์ที่ได้ไม่สัมพันธ์หรือไม่ตรงประเด็นกับเรื่องที่สืบค้น ผู้สืบค้นควรตรวจสอบความถูกต้องของคำสำคัญที่กำหนดว่าถูกต้องหรือไม่ เช่น คำสะกดผิด หรือใช้คำค้นที่ไม่ใช่ประเด็นหลักหรือประเด็นสำคัญของเรื่อง ใช้คำค้นคำใดเพียงคำเดียวไม่ปรับเปลี่ยน พลิกแพลง เป็นต้น เพิ่มความถูกต้องและความแม่นยำให้กับคำที่ใช้ในการสืบค้น เช่น ใช้คำเหมือน (synonym) หรือใช้เครื่องหมายช่วยในการสืบค้น นอกจากนี้ให้ทบทวนว่าได้เลือกฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นเหมาะสมกับหัวข้องานที่ทำการสืบค้นหรือไม่

5.3 ผลลัพธ์การสืบค้นที่ได้มีมากหรือน้อยเกินไป ผู้สืบค้นควรเพิ่มหรือขยายการสืบค้นให้ได้ผลลัพธ์ที่ครอบคลุมกว้างขึ้น หรือจำกัดขอบเขตการสืบค้นให้เฉพาะเรื่องมากขึ้น

กรณีที่ได้ข้อมูลมากเกินไป อาจต้องทำการค้นแบบมีการจำกัดและกรองเฉพาะเจาะจง (limits and

specialized filters) เพื่อให้การสืบค้นได้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง ไม่มากเกินจำเป็น โดยที่ฐานข้อมูลและ search engines หลายแหล่งมีวิธีการกำหนดกรอบการค้นหาข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงทั้งเรื่อง รูปแบบการวิจัย ภาษาที่ตีพิมพ์ ปีที่ตีพิมพ์ อายุ ประเภทของสิ่งตีพิมพ์ นอกจากนี้อาจทำการค้นหาเฉพาะจากแหล่งที่มีการกรองข้อมูลก่อนการตีพิมพ์โดยจะตีพิมพ์เฉพาะข้อมูลที่มีคุณภาพสูงเท่านั้น เช่น วารสารที่ตีพิมพ์งานด้านหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based journal series) เช่น Evidence-Based Nursing, Evidence-Based Medicine, และ Evidence-Based Mental Health เป็นต้น[26]

กรณีที่ได้ข้อมูลน้อยเกินไป ให้ใช้เทคนิคการสืบค้นเพิ่มเติม (supplementary search techniques) เพื่อให้การสืบค้นได้เนื้อหาข้อมูลเฉพาะที่สนใจและครบถ้วนมากขึ้น จึงสามารถสืบค้นเพิ่มเติมได้จากการตามหาบทความที่มีการอ้างอิงไว้ในเนื้อหาของบทความนั้น โดยหาได้จากรายการเอกสารอ้างอิงที่ท้ายบทความ (citation searching) หรือบางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้วิธีการค้นหาด้วยมือจากวารสารหรือเอกสารที่หาไม่พบด้วยการใช้คำสำคัญจากอินเตอร์เน็ตหรือค้นหาไม่พบด้วยการใช้คำสำคัญ เนื่องจากคำเหล่านั้นไม่มีอยู่ในชื่อเรื่องหรือบทคัดย่อหรือไม่ได้กำหนดไว้ให้เป็นคำสำหรับสืบค้น หรือบางครั้งอาจต้องติดต่อเป็นส่วนตัวกับผู้เขียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเอกสารบางอย่างไม่ได้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือในฐานข้อมูล[27]

6. ทำการค้นซ้ำในฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีการตีพิมพ์เพิ่มขึ้นจากที่เคยค้นผ่านมาเมื่อเวลาผ่านไป โดยเฉพาะเมื่อการสืบค้นใช้เวลานานและเรื่องนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเร็วหรือมีหลักฐานใหม่เข้ามาในฐานข้อมูล

7. หลังจากสืบค้นได้เอกสารแล้ว ผู้สืบค้นควรอ่านและคัดกรองเนื้อหาจากบทคัดย่อก่อนว่าเนื้อหาตรงกับที่ต้องการหรือไม่ หากพบว่าตรงกับที่ต้องการจึงค้นหาบทความฉบับเต็มแล้วทำการพิมพ์เอกสารนั้นออกมาหรือเก็บข้อมูลไว้

การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและถูกต้องเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญหนึ่งในการทบทวนอย่างเป็นระบบ ปัจจุบันจึงมีการพัฒนาเครื่องมือขึ้นมาเพื่อช่วยตรวจสอบการสืบค้นให้มีคุณภาพมากขึ้นและลดความผิดพลาดลง โดยที่ผู้สืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์อาจใช้เป็นเครื่องมือช่วยเป็นแนวทางการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น เครื่องมือตรวจสอบรายการที่ชื่อว่า PRESS 2015 Evidence-Based Checklist[36]

การจัดการผลการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์

ภายหลังสืบค้นและได้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์มาแล้ว จะต้องทำการวิเคราะห์ผลการสืบค้นด้วยการจัดเรียงผลลัพธ์ตามความเกี่ยวข้อง (ใช้ในกรณีที่ต้องการผลที่ตรงกับคำสำคัญ) และจัดเรียงตามปี (ใช้ในกรณีที่ต้องการงานที่ทันสมัย) หลังจากนั้นจะต้องทำขั้นตอนต่อไปคือการประเมินคุณภาพของหลักฐานที่ได้ก่อนที่จะนำเอามาใช้ในการปฏิบัติต่อไป เนื่องจากความน่าเชื่อถือของหลักฐานเชิงประจักษ์จะมีผลต่อประสิทธิผลของการนำไปใช้กับผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ[27,31]

บทสรุป

ความชำนาญในเรื่องการสืบค้นข้อมูลเป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งของพยาบาลวิชาชีพในการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคไทยแลนด์ 4.0 พยาบาลวิชาชีพ จำเป็นต้องต้องเรียนรู้และฝึกทักษะการสืบค้นข้อมูลจาก

แหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีคุณภาพในการนำมาใช้ปฏิบัติการพยาบาล ปัจจุบันนิยมใช้การสืบค้นทางอิเล็กทรอนิกส์หรือฐานข้อมูลต่าง ๆ เนื่องจากทำได้สะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้จะต้องค้นหาด้วยการกำหนดคำสำคัญและใช้กระบวนการและกลยุทธ์ต่าง ๆ ช่วยในการสืบค้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้อง หลังจากนั้นต้องทำการจัดการผลลัพธ์การสืบค้นและทำการประเมินคุณภาพของหลักฐานที่ได้ก่อนที่จะนำเอามาใช้ในการปฏิบัติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Pearson M, Craig JV. Evidence-based practice in nursing. In J.V. Craig and R.L. Smith (Eds.), The evidence-based practice manual for nurses (pp. 3-20). New York: Churchill Livingstone; 2002.
2. Brady N, Lewin L. Evidence-based practice in nursing: Bridging the gap between research and practice. **J Pediatr Healthcare** 2007; 21(1): 53-6.
3. Spruce L. Back to basics: implementing evidence-based practice. **AORNJ** 2015; 101(1): 106-12; A quiz 113-114.e4. doi: 10.1016/j.aorn.2014.08.009
4. Heater BS, Becker AM, Olson R. Nursing interventions and patient outcomes: a meta-analysis of studies. **Nurs Res** 1988; 37(5): 303-7.
5. Grol R, Grimshaw J. From best evidence to best practice: effective implementation of change in patients' care. **Lancet** 2003; 362: 1225-30.
6. McSherry R, Artley A, Holloran J. Research awareness: an important factors for evidence-based practice?. **Worldviews Evid Based Nurs** 2008; 3(3): 103-15.
7. Saunders H, Vehviläinen-Julkunen K. The state of readiness for evidence-based practice among nurses: An integrative review. **Int J Nurs Stud** 2016: 56: 128-40.
8. McKenna HP, Ashton S, Keeney S. Barriers to evidence-based practice in primary care. **J Adv Nurs** 2004; 45(2): 178-89.
9. Winters CA, Lee HJ, Besel J, Strand A, Echeverri R, Jorgensen KP, Dea JE. Access to and use of research by rural nurses. **Rural Remote Health** 2007; 7: 758. Available from: URL: http://www.rrh.org.au.
10. McKnight M. The information seeking of on-duty critical care nurses: evidence from participant observation and in context interviews. **J Med Libr Assoc** 2006; 94(2): 145-51.
11. Cogdill KW. Information needs and information seeking in primary care: a study of nurse practitioners. **J Med Libr Assoc** 2003; 91(2): 203-15.
12. Farmer J, Richardson A. Information for trained nurses in remote areas: do electronically networked resources provide an answer? **Health Info Libr J** 1997; 14(2): 97-103. doi: 10.1046/j.1365-2532.1997.06868.
13. Morrisey LJ, DeBourgh GA. Finding evidence: refining literature searching skills for the advanced practice nurse. **AACN Clin Issues** 2001; 12(4): 560-77.
14. Alper BS, Hand JA, Elliott SG, Kinkada S, Hauan MJ, Onion DK, Sklar BM. How Much effort is needed to keep up with the literature relevant for primary care? **J Med Libr Assoc** 2004 Oct; 92(4): 429-37.
15. Dee C, Stanley EE. Information-seeking behavior of nursing students and clinical nurses: implications for health sciences librarians. **J Med Libr Assoc** 2005; 93: 213-22.
16. Estabrooks CA, Floyd JA, Scott-Findlay S, O'Leary KA, Gushta M. Individual determinants of research utilization: a systematic review. **J Adv Nurs** 2003; 43(5): 506-20.

17. Gerrish K, Ashworth P, Lacey A, Bailey J, Cooke J, Kendall S, McNeilly E. Factors influencing the development of evidence-based practice: a research tool. **J Adv Nurs** 2007; 57(3): 328-38.
18. Numpanon T, Picheansathian W, Jintawet U. Factors related to evidence-based practice among pediatric nurses in northern region. **Nurs J** 2015; (Suppl November): 49-60.
19. Retsas A. Barriers to using research evidence in nursing practice. **J Adv Nurs** 2000; 31(3): 599-606.
20. Young JM, Ward JE. Evidence-based medicine in general practice: beliefs and barriers among Australian GPs. **J Eval Clin Pract** 2001; 7(2): 201-10.
21. Koivunen M, Valimaki M, Hatonen H. Nurses' information retrieved skills in psychiatric hospitals-Are the requirements for evidence-based practice fulfilled? **Nurs Edu Practice** 2010; 10: 27-31.
22. Majid S, Foo S, Luyt B, Zhang X, Theng Y-L, Chang Y-K, et al. Adopting evidence-based practice in clinical decision making: nurses' perceptions, knowledge, and barriers. **J Med Libr Assoc** 2011; 99(3):1-8.doi:10.3163/1536-5050.99.3.010
23. Farokhzadian J, Khajouei R, Ahmadian L. Information seeking and retrieval skills of nurses: Nurses readiness for evidence based practice in hospitals of a medical university in Iran. **Int J Med Inform** 2015; 84(8): 570-77.
24. Lee LYK. Evidence-based practice in Hong Kong: Issues and implications in its establishment. **J Clin Nurs** 2003; 12(5): 618-24.
25. Roshdi A, Roohparvar A. Review: Information retrieval techniques and applications. **Int J Comput Netw Commun Secur** 2015; 3(9): 373-377. Available from: URL: www.ijcncs.org.
26. McKibbon KA, Marks S. Searching for the best evidence. Part 1: where to look. **Evid Based Nurs** 1998;1: 68-70. doi: 10.1136/ebn.1.3.68.
27. Pearson A, Field J, Jordan Z. **Evidence-based clinical practice in nursing and health care: Assimilating research, experience and expertise.** Victoria: Blackwell Publishing, 2007.
28. Lefebvre C, Manheimer E, Glanville J. Chapter 6: Searching for studies. In: Higgins JPT, Green S. editors. Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions Version 5.1.0 (updated March 2011). The Cochrane Collaboration, 2011. Available from: URL: www.handbook.cochrane.org.
29. Bartkowiak BA. Searching for Evidence-Based Medicine in the Literature Part 2: Resources. **J Clin Med Res** 2005; 3(1): 39-40. Available from: URL: http://www.mfldclin.edu/clinmedres.
30. Stillwell SB, Fineout-Overholt E, Melnyk BM, Williamson KM. Evidence-based practice: Step by step. **Am J Nurs** 2010; 110(5): 1-7.
31. The Joanna Briggs Institute. Reviewers' Manual 2014 Edition. Australia: Solito Fine Colour Printers. Retrieved September 1, 2017. Available from: URL: http: www.joannabriggs.org/assets/docs/sumari/reviewersmanual-2014.pdf.
32. Fitzpatrick J. Finding the research for evidence-based practice - PART ONE - The development of EBP. **Nurs Times** 2007; 103(17): 32-3.
33. Larrabee JH. **Nurse to nurse: Evidence-based practice.** New York: Mc Graw Hill, 2009.
34. Khan KS, Coomarasamy A. Searching for evidence to inform clinical practice. **Curr Obstet Gynaecol** 2004; 14(2): 142-46.
35. Robb M, Shellenbarger T. Strategies for Searching and Managing Evidence-Based Practice Resources. **J Contin Educ Nurs** 2014; 45(10): 461-66. doi: 10.3928/00220124-20140916-01.
36. McGowan J, Sampson M, Salzwedel DM, Cogo E, Foerster V, Lefebvre C. PRESS Peer Review of Electronic Search Strategies: 2015 Guideline Statement. **J Clin Epidemiol** 2016;75:40-6. Availabled from: URL: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/.

Searching for Evidence: Essential Skills of Nurses in Thailand 4.0

Wilawan Picheansathian[1] RN, D.N, Dip. APICN

Abstract: Searching for evidence is important for nurses in the Era of Thailand 4.0 in order to keep their knowledge up to date and adopt evidence-based practice. Searching for evidence is an essential skill for professional nurses in retrieving information which has been recorded and published in various formats. Presently, electronic search through computer system makes it easier and more convenient to find information from various databases. The searchers must learn and practice the essential searching skills. They must know and learn how to use keywords to find information from various sources by using the process and strategies to help systematically search in order to obtain accurate and complete information. Therefore, nurses need to develop the ability in searching for information. This will lead to increased use of evidence in nursing practice.

Thai Journal of Nursing and Midwifery Practice 2018; 5(1): 136-148

Keywords: searching for evidences, essential skill, professional nurses

[1]*Associate Professor, Independent scholar, E-mail: wiawan84@gmail.com*